

अंपंग व्यक्तींना शासकीय सेवेतील गट अ ते गट क मधील पदांवर
अंपंग व्यक्ती समान संधी, हक्कांचे संरक्षण आणि संपूर्ण सहभाग
अधिनियम 1995 मधील तरतूदीनुसार आरक्षण विहित करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन परिपत्रक क.अपंग-1001/61/प्र.क.36/2002/16अ

मंत्रालय, मुंबई 32

दिनांक 10 मे, 2002

संदर्भ

1. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क.एसआरव्ही 1077/3576/1433/16अ, दिनांक 23.5.1978
2. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क.एसआरव्ही 1097/प्र.क.12/97/16अ, दिनांक 2.5.1998
3. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क.एसआरव्ही 51098/प्र.क.14/98/16अ, दिनांक 20.8.1998
4. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क.एसआरव्ही 1098/प्र.क.35/98/16अ, दिनांक 28.9.1998
5. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क.एसआरव्ही 1098/प्र.क.14/98/16अ, दिनांक 9.10.1998
6. शासन निर्णय सा.प्र.वि.क.एसआरव्ही 1098/प्र.क.39/98/16अ, दिनांक 16.6.2001
7. शासन परिपत्रक सा.प्र.वि.क. एसआरव्ही 1099/प्र.क.37/99/16अ, दिनांक 4.3.2002

शासन परिपत्रक

अंपंग व्यक्ती समान संधी, हक्कांचे संरक्षण आणि संपूर्ण सहभाग अधिनियम 1995 च्या कलम 32 व 33 नुसार अंपंग व्यक्तींसाठी शासकीय व निमशासकीय सेवेतील गट अ ते गट ड मधील नियुक्तीकरीता योग्य ठरविलेल्या पदांवर सरळ सेवा भरतीमध्ये 1-अंध, अल्पदृष्टी 1 टक्का, 2-कर्णबधिर 1 टक्का आणि 3-अस्थिव्यंग किंवा मतिमंद 1 टक्का असे एकूण 3 टक्के आरक्षण ठेवण्याची कार्यपद्धती संदर्भाधीन क्रमांक 2 च्या आदेशात विहित करण्यात आली आहे. त्यानुसार राज्य शासनाच्या प्रत्येक मंत्रालयीन विभागाने विभागांतर्गत आणि विभागाच्या अधिपत्याखाली कार्यरत असलेल्या विविध शासकीय कार्यालयांमधील गट अ ते गट ड मधील प्रत्येक संवर्गातील कामाच्या स्वरूपाचे काळजीपूर्वक परिशिलन करून अंपंग व्यक्तींसाठी सरळसेवा भरतीत रिक्त पदांवर 3 टक्के आरक्षण विहित करणे आवश्यक आहे. याकरीता उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार संदर्भाधीन क्रमांक 3 व 5 च्या आदेशानुसार सचिव, सामाजिक न्याय यांच्या अध्यक्षतेखाली तज्ञ व्यक्तींची समिती स्थापन करण्यात आली आहे. अंपंग व्यक्तींना शासकीय सेवेत गट अ ते गट ड मधील नियुक्तीकरीता योग्य ठरविलेल्या पदांवर सरळसेवेने नियुक्ती देण्यासंदर्भात संदर्भाधीन क्रमांक 7 च्या आदेशानुसार क्रमवार बिंदू नामावली व कार्यपद्धती विहित करण्यात आली आहे. तसेच संदर्भाधीन क्रमांक 6 च्या आदेशानुसार अंपंग व्यक्तींना शासकीय व शासनाच्या अधिपत्याखालील सेवेतील गट अ ते गट ड मधील पदांवर सरळसेवेने नियुक्ती देण्यासंदर्भात उच्च वयोमर्यादा सरसकट 45 वर्षांपर्यंत शिथिल करण्यात आली आहे.

2 अंपंग व्यक्तींना अंपंग व्यक्ती अधिनियम 1995 मधील तरतूदीनुसार सरळसेवा भरतीमध्ये नियुक्ती मिळण्यासाठी, नियुक्तीकरीता योग्य ठरविलेल्या पदांवर 3 टक्के आरक्षण विहित करणे आवश्यक आहे. ही कार्यवाही करताना प्रत्येक मंत्रालयीन विभागाने विभागांतर्गत आणि विभागाच्या अधिपत्याखाली कार्यरत असलेल्या विविध शासकीय कार्यालये यांमधील गट अ ते गट ड मधील संवर्ग / पदानुसार कामाच्या स्वरूपाचे काळजीपूर्वक परिशिलन करून आरक्षणाचा प्रस्ताव सामाजिक न्याय विभाग व त्याच्या अधिपत्याखालील कार्यालये यांनी ही कार्यवाही अदयापही पूर्ण केलेली नाही, असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. म्हणून या परिपत्रकान्वये अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, ज्या

GR 20020925121426000-1500

मंत्रालयीन विभागांनी विभागांतर्गत आणि विभागाच्या अधिपत्याखालील कार्यरत असलेल्या विविध कार्यालयातील गट अ ते गट ड मधील संवर्ग / पदांवर अदयापर्यंत अपंग व्यक्तींसाठी आरक्षण विहित केलेले नाही, त्या सर्व विभागांनी / कार्यालयांनी ही कार्यवाही दिनांक 31 मे 2002 पर्यंत कटाक्षाने पूर्ण करावी.

3 प्रत्येक मंत्रालयीन विभागांनी / त्यांच्या अधिपत्याखालील कार्यालयांनी वित्त विभागाच्या दिनांक 10 सप्टेंबर 2001 च्या शासन निर्णयानुसार विभागांतर्गत आणि अधिपत्याखालील कार्यालयातील पदांचा आढावा घेवून जी पदे भरण्यास शासनाने मान्यता दिलेली आहे, त्या पदांपैकी अपंग अधिनियमातील तरतूदीनुसार ज्या पदांना अपंग आरक्षण विहित केलेले आहे, अशा पदांवर अपंग व्यक्तींच्या नियुक्ती करणे आवश्यक आहे. मागणीपत्र पाठवताना / पदे भरताना या विभागाच्या दिनांक 4 मार्च 2002 च्या परिपत्रकानुसार कार्यवाही करावी, अशा सूचना सर्व मंत्रालयीन विभाग तसेच त्यांच्या अधिपत्याखालील कार्यालयांना देण्यात येत आहेत.

4 अपंग व्यक्ती समान संधी, हक्कांचे संरक्षण आणि संपूर्ण सहभाग अधिनियम 1995 च्या कलम 32 बी मधील तरतूद खालीलप्रमाणे आहे.

at periodical intervals not exceeding three years, review the list of posts identified and up date the list taking into consideration the developments in technology

या तरतूदीच्या अनुषंगाने अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, अपंग व्यक्ती अधिनियमातील कलम 32 व 33 नुसार तसेच या विभागाच्या संदर्भाधीन क्रमांक 2 विहित केलेल्या परिपत्रकातील कार्यपद्धतीनुसार, सर्व मंत्रालयीन विभागांनी विभागांतर्गत आणि विभागाच्या अधिपत्याखालील कार्यरत असलेल्या विविध कार्यालयातील गट अ ते गट ड मधील अपंग व्यक्तींसाठी योग्य ठरविलेल्या व सूट दिलेल्या पदांच्या यादीचा आढावा अपंग व्यक्ती अधिनियमातील कलम 32 बी मधील तरतूदीनुसार संबंधीत आदेशाच्या दिनांकापासून प्रत्येक तीन वर्षांनी घेवून तंत्रज्ञानात झालेल्या विकासानुसार यादी अद्ययावत करावी.

5 अपंग व्यक्ती समान संधी, हक्कांचे संरक्षण आणि संपूर्ण सहभाग अधिनियम 1995 च्या कलम 2 टीनुसार अपंग व्यक्तींचे अपंगत्व किमान 40 टक्के असणे आवश्यक आहे. म्हणून सर्व मंत्रालयीन विभागांना अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, त्यांनी ज्या संवर्ग/पदांकरिता अपंग प्रवर्गासाठी आरक्षण विहित केले आहे त्यामध्ये अपंगत्वाचे प्रमाण किमान 40 टक्के दर्शविलेले नसल्यास सुधारित आदेश तात्काळ निर्गमित करावेत.

6 याबाबत असेही स्पष्ट करण्यात येते की, ज्या विभागांनी पदाचे / संवर्गाचे सेवा प्रवेश नियम तयार केले असतील त्या मंत्रालयीन विभागांनी या विभागाच्या दिनांक 2 मे 1998 च्या आदेशातील कार्यपद्धतीनुसार सामायिक संवर्गाच्या पदांना अपंग व्यक्तींसाठी आरक्षण विहित करण्याबाबतचा प्रस्ताव सामाजिक न्याय विभाग व सामान्य प्रशासन विभाग यांच्यामार्फत शासनास सादर करावा.

7 हे आदेश शासकीय / निमशासकीय सेवा, सर्व शासकीय मंडळे / महामंडळे, स्थानिक स्वराज्य संस्था, जिल्हा परिषदा, महानगरपालिका, नगरपालिका आणि शासनाच्या अधिपत्याखालील किंवा शासनाने अनुदान दिलेली मंडळे, अनुदानित संस्था यांना लागू होतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावांने

द. दा. देशपांडे
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन